وزارت معارف

حسن خط

صنف ششم

سال چاپ: ۱۳۹۷ هـ.ش.

سرود ملی

دا وطن افغانستان دی
دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې
هر بچی یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی
د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو
د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، گوجر دي
پامیریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي
هم ایماق، هم پشه یان
دا هېواد به تل ځلیږي
لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به
لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مو دی رهبر
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحیم

وزارت معارف

حسن خط

صنف ششم

سال چاپ: ۱۳۹۷ هـ.ش.

مشخصات کتاب

مضمون: حسن خط

مؤلفان: گروه مؤلفان کتاب‌های درسی بخش هنر نصاب تعلیمی

ویراستاران: اعضای دیپارتمنت ویراستاری و ایدیت زبان دری

صنف: ششم

زبان متن: دری

انکشاف دهنده: ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

ناشر: ریاست ارتباط و آگاهی عامۀ وزارت معارف

سال چاپ: ۱۳۹۷ هجری شمسی

مکان چاپ: کابل

چاپ‌خانه: مطبعۀ بهیر

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

حق طبع، توزیع و فروش کتاب‌های درسی برای وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان محفوظ است. خرید و فروش آن در بازار ممنوع بوده و با متخلفان برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

پیام وزیر معارف

اقرأ باسم ربک

سپاس و حمد بیکران آفریدگار یکتایی را که بر ما هستی بخشید و ما را از نعمت بزرگ خواندن و نوشتن برخوردار ساخت، و درود بی‌پایان بر رسول خاتم- حضرت محمد مصطفیﷺ که نخستین پیام الهی بر ایشان «خواندن» است.

چنانچه بر همه‌گان هویداست، سال ۱۳۹۷ خورشیدی، به نام سال معارف مسمی گردید. بدین ملحوظ نظام تعلیم و تربیت در کشور عزیز ما شاهد تحولات و تغییرات بنیادینی در عرصه‌های مختلف خواهد بود؛ معلم، متعلم، کتاب، مکتب، اداره و شوراهای والدین، از عناصر شش‌گانه و اساسی نظام معارف افغانستان به شمار می‌روند که در توسعه و انکشاف آموزش و پرورش کشور نقش مهمی را ایفا می‌نمایند. در چنین برهه سرنوشت‌ساز، رهبری و خانوادۀ بزرگ معارف افغانستان، متعهد به ایجاد تحول بنیادی در روند رشد و توسعه نظام معاصر تعلیم و تربیت کشور می‌باشد.

از همین‌رو، اصلاح و انکشاف نصاب تعلیمی از اولویت‌های مهم وزارت معارف پنداشته می‌شود. در همین راستا، توجه به کیفیت، محتوا و فرایند توزیع کتاب‌های درسی در مکاتب، مدارس و سایر نهادهای تعلیمی دولتی و خصوصی در صدر برنامه‌های وزارت معارف قرار دارد. ما باور داریم، بدون داشتن کتاب درسی باکیفیت، به اهداف پایدار تعلیمی در کشور دست نخواهیم یافت.

برای دستیابی به اهداف ذکرشده و نیل به یک نظام آموزشی کارآمد، از آموزگاران و مدرسان دلسوز و مدیران فرهیخته به‌عنوان تربیت کننده‌گان نسل آینده، در سراسر کشور احترامانه تقاضا می‌گردد تا در روند آموزش این کتاب درسی و انتقال محتوای آن به فرزندان عزیز ما، از هر نوع تلاشی دریغ نورزیده و در تربیت و پرورش نسل فعال و آگاه با ارزش‌های دینی، ملی و تفکر انتقادی بکوشند. هر روز علاوه بر تجدید تعهد و حس مسؤولیت پذیری، با این نیت تدریس راآغاز کنند، که در آیندۀ نزدیک شاگردان عزیز، شهروندان مؤثر، متمدن و معماران افغانستان توسعه یافته و شکوفا خواهند شد.

همچنین از دانش آموزان خوب و دوست داشتنی به مثابه ارزشمندترین سرمایه‌های فردای کشور می‌خواهم تا از فرصت‌ها غافل نبوده و در کمال ادب، احترام و البته کنجکاوی علمی از درس معلمان گرامی استفادۀ بهتر کنند و خوشه چین دانش و علم استادان گرامی خود باشند.

در پایان، از تمام کارشناسان آموزشی، دانشمندان تعلیم و تربیت و همکاران فنی بخش نصاب تعلیمی کشور که در تهیه و تدوین این کتاب درسی مجدانه شبانه روز تلاش نمودند، ابراز قدردانی کرده و از بارگاه الهی برای آن‌ها در این راه مقدس و انسان‌ساز موفقیت استدعا دارم.

با آرزوی دستیابی به یک نظام معارف معیاری و توسعه یافته، و نیل به یک افغانستان آباد و مترقی دارای شهروندان آزاد، آگاه و مرفه.

دکتور محمد میرویس بلخی

وزیر معارف

فهرست

شماره درس عنوان صفحه

فصل اول

فصل دوم

فصل سوم

بخش دوم

یاد آوری: نکاتی چند پیرامون شناخت، تعریف بعضی از خطوط و قواعد آن، همچنان طرز استفاده از وسایل و لوازم خوشنویسی (زیبا نویسی) برای آن عِدّه استادان محترم که تدریس مضمون "حسن خط" را به عهده دارند، در اوراق آخر این کتاب گنجانیده شده تا معلمان گرامی بتوانند در تدریس حسن خط به شاگردان از آن استفادهٔ لازم به عمل آورند.

فصل اول

طرز نقطه‌گذاری، خطاطی و ترکیب حروف الفبای خط نستعلیق در موقعیت‌های مختلف کلمات

درس اول

ترکیب حرف «الف» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «الف» توسط قلم نی با قاعدهٔ خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، در جملهٔ زیر، حرف «الف» با کدام حروف ترکیب شده است؟
چه فکر می‌کنید، حرف «الف» در کدام قسمت‌های یک کلمه و یا یک جمله، با کدام حروف به صورت متصل مشق می‌شود؟

فعالیت

سرمشق فوق را با قاعدهٔ خط نستعلیق توسط قلم نی روی خط کرسی، با درنظرداشت حروفی که در اول، وسط و یا آخر کلمه‌ها در جملهٔ بالا با حروف دیگر ترکیب شده است، در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق فوق را با قاعدهٔ خط نستعلیق چند بار توسط قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس دوم

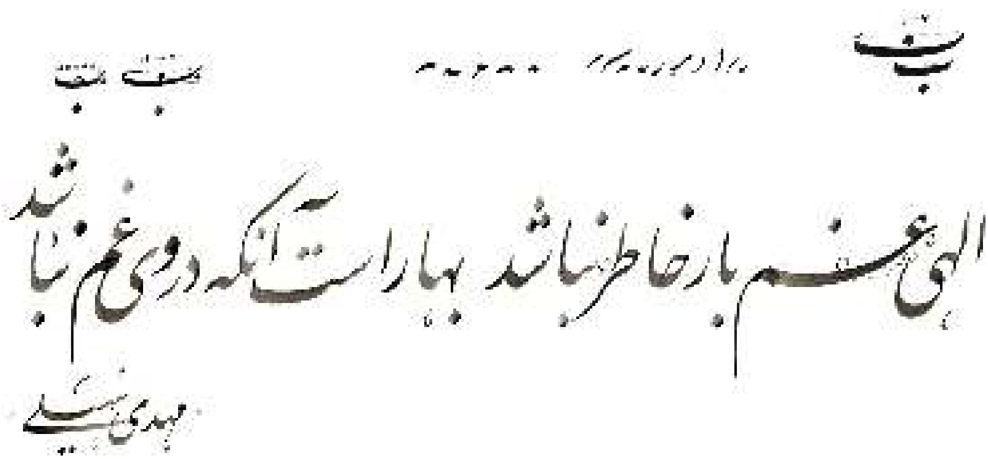
ترکیب حرف «ب» با حروف دیگر

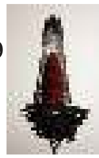
هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ب» با قاعدهٔ خط نستعلیق

پرسش

در جملهٔ زیر کدام کلمه‌ها بالای خط کرسی قرار گرفته است؟

در جملهٔ زیر حرف «ب» چطور در اول، وسط و یا آخر کلمه‌ها با حروف دیگر ترکیب شده است؟

فعالیت

خصوصیات و ترکیبات حرف «ب» را با حروف دیگر در سرمشق جملهٔ فوق ببینید؛ سپس آن را توسط قلم نی با خط نستعلیق در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق بالا را با درنظرداشت خصوصیات قاعده‌های خط نستعلیق، در کتابچه‌های تان با قلم نی چندین بار مشق و تمرین کنید.

درس سوم

ترکیب حرف «ج» با حروف دیگر

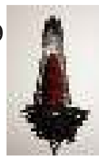
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی، نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ج» با خط نستعلیق و ترکیب آن با حروف دیگر روی خط کرسی

پرسش‌ها

در مورد قواعد و چگونه‌گی نقطه‌گذاری حرف «ج» در سرمشق زیر چه می‌دانید؟

فعالیت

در گروه‌ها راجع به نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ج» با حروف دیگر و طرز خطاطی آن در یک جمله بحث کرده؛ سپس با قلم نی آن را روی خط کرسی مشق کنید.

کار خانه‌گی

حرف «ج» را با قلم نی، مطابق سرمشق فوق درکتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

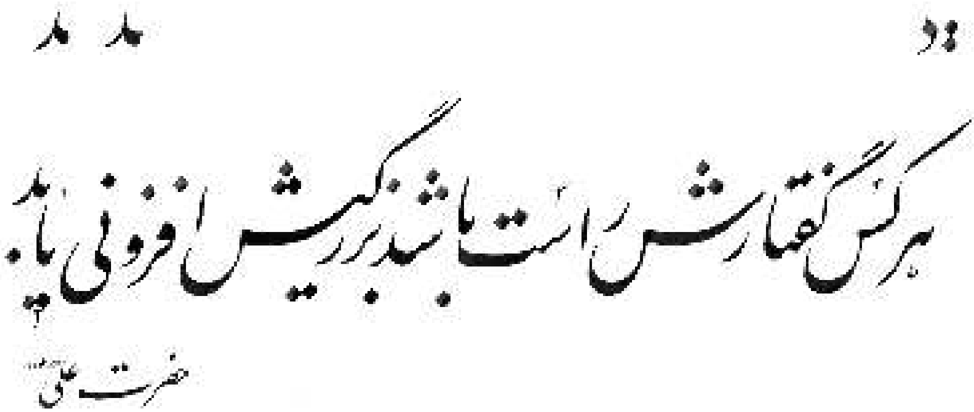
درس چهارم

ترکیب حرف «د» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «د» با قاعدهٔ خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خط کرسی

پرسش

گاهی حرف «د» را با خط نستعلیق توسط قلم نی با حرف‌های دیگر در یک کلمه چند حرفی ترکیب کرده اید؟

فعالیت

دربارهٔ چگونه گی، نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «د» با حروف دیگر توسط قلم نی در موقعیت‌های مختلف کلمه با هم بحث کرده؛ سپس طبق سرمشق بالا، آن را در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه گی

حرف «د» را با حرف‌های دیگر طبق سرمشق بالا به صورت دقیق توسط قلم نی روی خط کرسی، چندین بار در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس پنجم

ترکیب حرف «ر» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی، نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ر» با قواعد خط نستعلیق

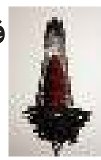
پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، حرف «ر» به صورت ترکیب در کدام قسمت کلمه‌ها خطاطی می‌شود؟

به نظر شما، حرف «ر» از چند نقطه تشکیل شده و در کدام قسمت‌های خط کرسی مشق شده است؟

فعالیت

حرف «ر» را با خصوصیات و ترکیب آن با حرف‌های دیگر در کلمه‌ها جملهٔ بالا توسط قلم نی، روی خط کرسی با مراعات نمودن قواعد خط نستعلیق مشق کنید.

کار خانه‌گی

دربارهٔ ترکیب حرف «ر» با حرف‌های دیگر در کلمه‌ها توجه کرده، آن را چندین بار با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس ششم

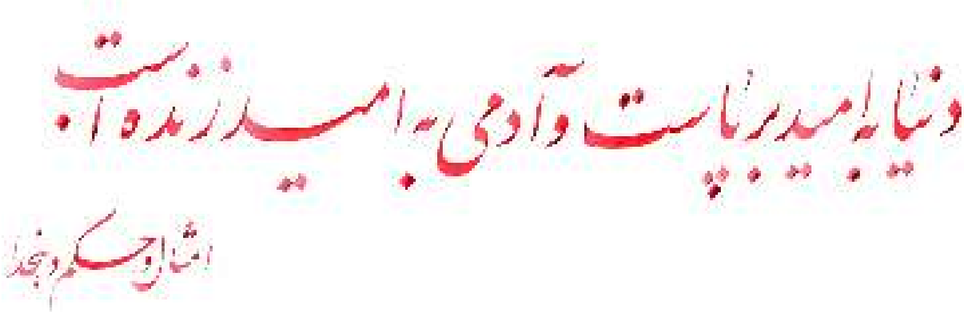
ترکیب حرف «س» باحروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی، نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «س» با حرف‌های دیگر

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، در جملهٔ زیر، حرف «س» چندبار با حرف‌های دیگر در کدام قسمت کلمه‌ها به صورت ترکیبی خطاطی شده است؟

فعالیت

سرمشق‌های بالا را با درنظرداشت قواعد خط نستعلیق، با قلم نی روی خط کرسی مشق کنید.

کار خانه‌گی

حرکت و ترکیب حرف «س» را در سرمشق فوق با حرف‌های دیگر روی خط کرسی با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس هفتم

نقطه‌گذاری حرف «ع»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری، حرکات و ترکیب حرف «ص» با قلم نی روی خط کرسی

پرسش

گاهی حرف «ص» را به طور ترکیبی در کلمه‌های چند حرفی با قاعدهٔ خط نستعلیق، روی خط کرسی مشق کرده اید؟
حرف «ص» در کدام قسمت‌های کلمه‌ها در جملهٔ زیر به صورت ترکیبی مشق شده است؟

فعالیت

در گروه‌ها راجع به جملهٔ فوق باهم بحث کنید؛ سپس هر کدام جملهٔ بالا را با توجه به طرز خطاطی آن توسط قلم نی، روی خط کرسی درکتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه گی

کلمهٔ صلح را طبق سرمشق بالا در یک جمله روی خط کرسی، با قلم نی در کتابچه‌های تان چندین‌بار مشق و تمرین کنید.

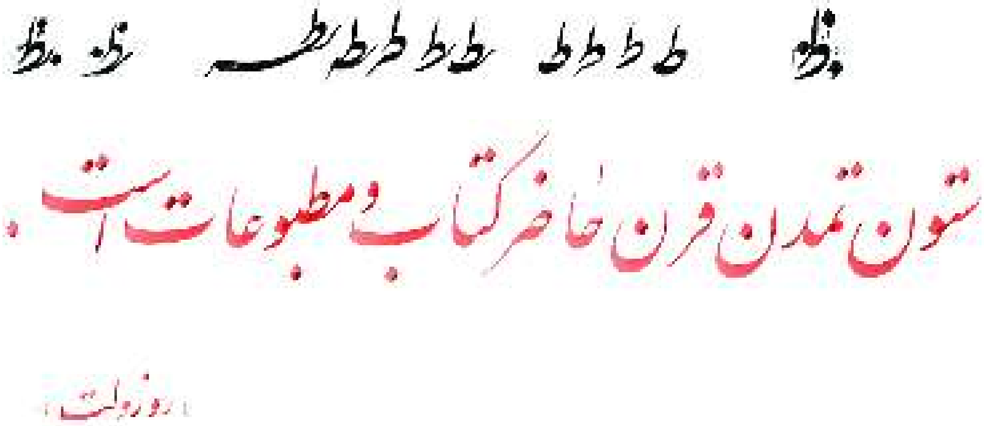
درس هشتم

ترکیب حرف «ط» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز حرکات و ترکیب حرف «ط» با حروف دیگر توسط قلم نی در کلمات چند حرفی روی خط کرسی

پرسش‌ها

آیا گفته می‌توانید که حرف «ط» در کدام قسمت کلمه‌های چند حرفی خطاطی می‌شود؟
به نظر شما، حرف «ط» در جملهٔ زیر در کدام قسمت خط کرسی قرار دارد؟

فعالیت

در گروه‌ها دربارهٔ چگونه‌گی حرکات، نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ط» و قرار گرفتن آن در اول، وسط و آخر کلمه‌های جملهٔ بالا، با هم مشوره کرده؛ سپس سرمشق بالا را با درنظرداشت خط کرسی در کتابچه‌های تان با قلم نی مشق و تمرین کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق‌های بالا را با قواعد و اصول خط نستعلیق با قلم نی در کتابچه‌های تان چندین بار مشق وتمرین کرده و روز دیگر به صنف بیاورید.

درس نهم

ترکیب حرف «ع» در کلمه‌های چند حرفی

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ع» در کلمه‌های چند حرفی روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

در بارهٔ نقطه‌گذاری، حرکات و ترکیب حرف «ع» توسط قلم نی در سرمشق زیر چه می‌دانید؟

گاهی خطاطی حرف «ع» را به صورت مفرد در اول، وسط یا آخر کلمه و ترکیب آن با حرف‌های دیگر در جملهٔ تمرین کرده‌اید؟

فعالیت

سرمشق‌های بالا را با درنظرداشت قواعد خط نستعلیق روی خط کرسی، با قلم نی در کتابچه‌های تان از روی تخته صنف و یا کتاب درسی مشق کنید.

کار خانه‌گی

طبق سرمشق بالا حرف «ع» را با حرف‌های دیگر با قلم نی در یک کلمه ترکیب کرده؛ سپس آن را چند بار روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس دهم

ترکیب حرف «ف» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با قواعد خط نستعلیق وخطاطی حرف «ف» در اول، وسط و آخر کلمه‌ها روی خط کرسی

پرسش

در سرمشق زیر حرف‌های ترکیب شده با حرف «ف» کدام‌ها اند و چگونه مشق شده اند؟

گاهی حرف «ف» را با حرف‌های دیگر در یک کلمهٔ چند حرفی با قلم نی مشق کرده اید؟

فعالیت

در ترکیب حرف «ف» با حرف‌های دیگر در سرمشق بالا توجه کرده؛ سپس آن را در قسمت‌های اول، وسط و آخر یک کلمه در نظر بگیرند و با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه گی

سرمشق فوق را با قلم نی در کتابچه‌های تان چندین بار مشق و تمرین کنید.

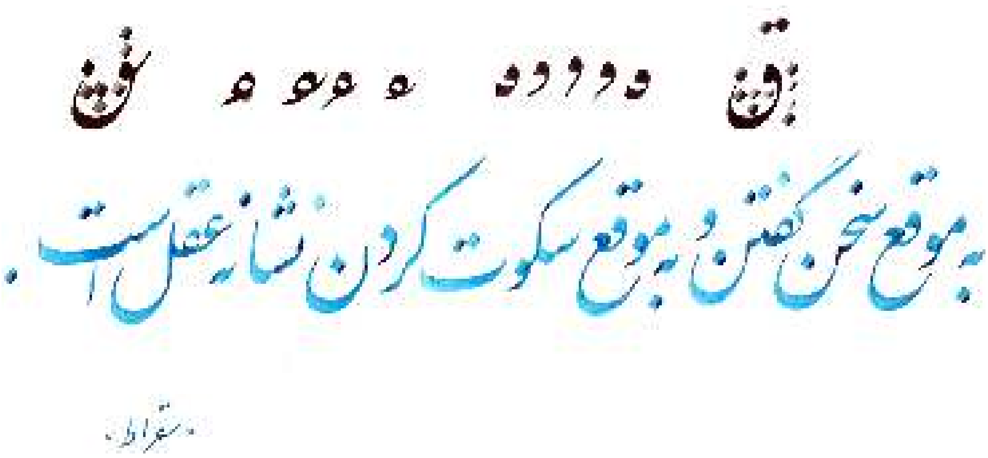
درس یازدهم

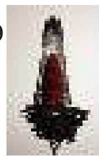
اتصال حرف «ق» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری اتصال و حرکات چند حرفی یک کلمه در حرف «ق» با خط نستعلیق

پرسش‌ها

دربارهٔ سرمشق زیر چه می‌دانید و چگونه باحرف‌های دیگر ترکیب شده است؟
در مورد تغییرات حرف «ق» در اول، وسط و آخر یک کلمه چند حرفی چیزی گفته می‌توانید؟

فعالیت

سرمشق بالا را توسط قلم نی با درنظرداشت ترکیب آن با حرف‌های دیگر در کلمه و جملات فوق روی خط کرسی با خط نستعلیق در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

جملهٔ بالا را با قلم نی درکتابچه‌های تان چندین بار مشق و تمرین کرده روز دیگر به صنف بیاورید.

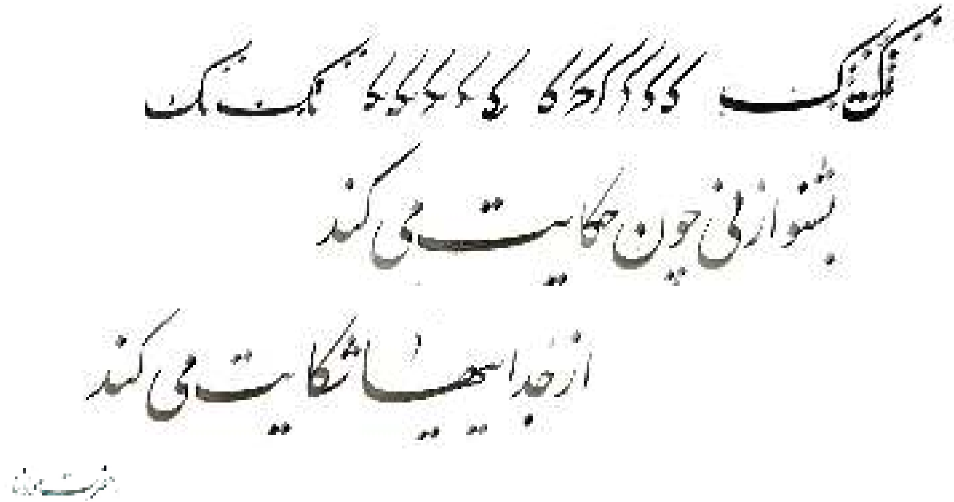
درس دوازدهم

ترکیب حرف «ک» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی، نقطه‌گذاری و حرکات مختلف ترکیب حرف «ک» در شروع و آخر کلمه با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

حرف «ک» را چگونه در یک کلمه باحروف دیگر به صورت متصل خطاطی می‌کنید؟
حرف «ک» به چند طریق خطاطی و در شروع و آخر یک کلمه چگونه مشق می‌شود؟

فعالیت

با توجه به طرز نقطه‌گذاری و خطاطی حرف «ک» به صورت کشش دار و بدون کشش و ترکیب آن در شروع و آخر کلمه‌ها مطابق سرمشق بالا مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق بالا را با قلم نی در کتابچه‌های تان روی خط کرسی با خط نستعلیق مشق و تمرین کنید.

درس سیزدهم

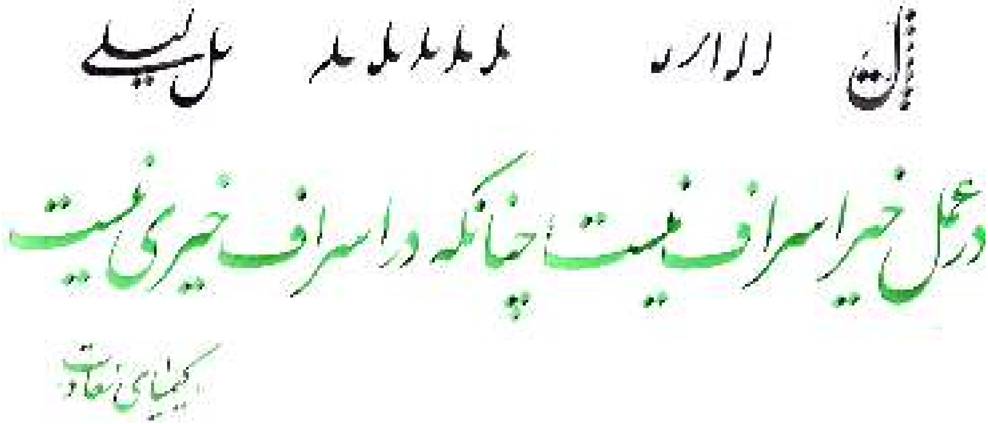
ترکیب حرف «ل» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری، حرکات و ترکیب حرف «ل» در شروع و آخر کلمات روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

دربارهٔ حرف «ل» و طرز ترکیب آن به صورت مفرد و قرار گرفتن آن در اول، وسط و آخر کلمات چیزی گفته می‌توانید؟

در جملهٔ زیر حرف «ل» در کدام قسمت کلمات به صورت ترکیب و اتصال خطاطی شده است؟

فعالیت

درگروه‌ها تقسیم شوید دربارهٔ نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ل» به صورت مفرد و قرار گرفتن آن در اول، وسط و آخر کلمات به صورت ترکیبی با حروف دیگر و طرز حرکات قلم نی، با هم بحث کرده؛ سپس سرمشق بالا را در کتابچه‌های تان با قلم نی مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق بالا را چندین بار با نی در کتابچه‌های تان روی خط کرسی مشق و تمرین کرده و روز دیگر به صنف بیاورید.

درس چهاردهم

ترکیب حرف «م» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی، حرکات و ترکیب حرف «م» در اول، وسط و آخر کلمات با حروف دیگر روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف «م» چگونه نقطه‌گذاری شده و با کدام حروف در اول، وسط و آخر یک کلمه ترکیب شده است؟
ترکیب حرف «م» را با حروف دیگر در جملهٔ زیر بیان کرده می‌توانید؟

فعالیت

دربارهٔ حرف «م» به صورت مفرد و ترکیب آن در اول، وسط، آخر کلمه وچگونه گی شکل آن در اتصال با حروف دیگر باهم بحث کرده؛ سپس هر کدام آن‌را با قلم نی روی خط کرسی با خط نستعلیق در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه گی

با درنظرداشت ترکیب حرف «م» با حروف دیگر جملهٔ بالا را چند بار درکتابچه‌های تان با قلم نی مشق و تمرین کنید.

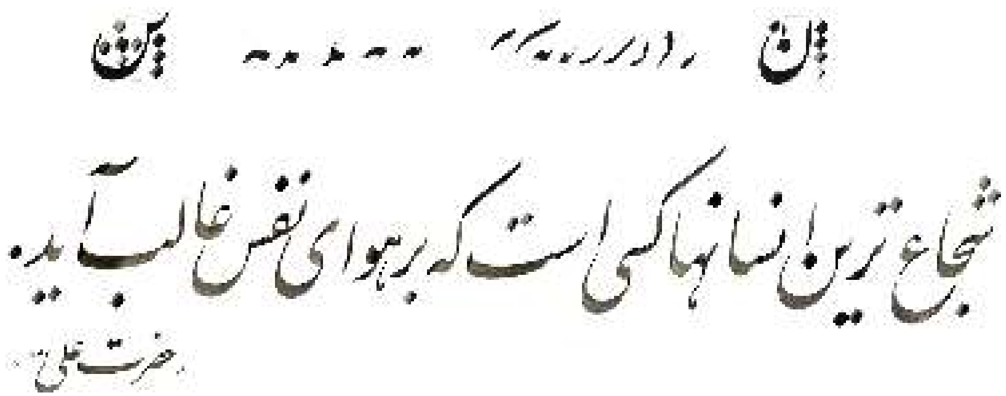
درس پانزدهم

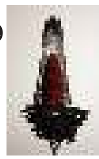
ترکیب حرف «ن» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی، نقطه‌گذاری، حرکات و ترکیب حرف «ن» با قواعد خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

در ترکیب حرف «ن» با حروف دیگر در اول، وسط و آخر یک کلمه در سرمشق زیر چند حرکت در حروف ترکیب شده، دیده می‌شود؟
به نظر شما، حرف «ن» به صورت مفرد درکدام قسمت کلمات مشق می‌شود؟

فعالیت

حرکت‌ها و ترکیبت حرف «ن» را در اول، وسط و آخر کلمات در جملهٔ بالا روی خط کرسی توسط قلم نی با خط نستعلیق در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق بالا را با قلم نی چندین بار روی خط کرسی با خط نستعلیق در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس شانزدهم

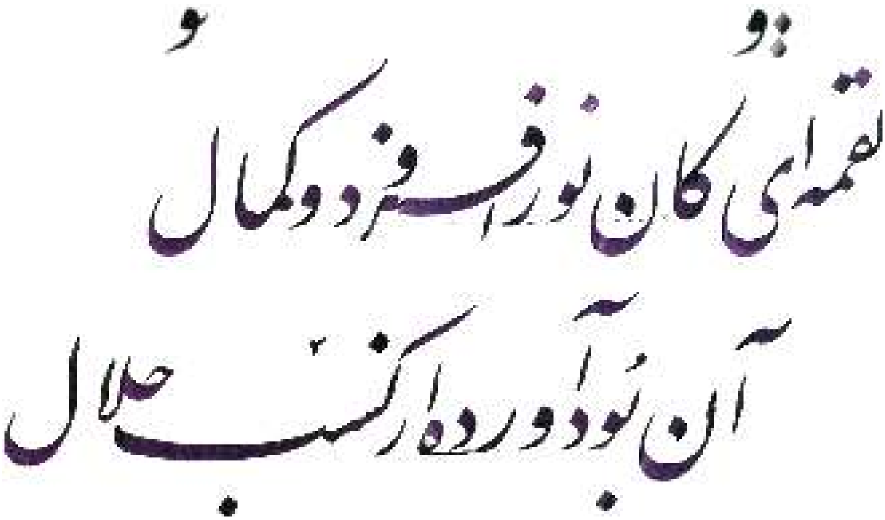
ترکیب حرف «و» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی، نقطه‌گذاری، حرکات و ترکیب حرف «و» روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف «و» در ساختار یک کلمهٔ چند حرفی، در کدام قسمت آن قرار می‌گیرد؟

نقش حرف «و» در تشکیل یک جملهٔ چند کلمه‌یی چه بوده و چه اهمیت دارد؟

فعالیت

سرمشق بالا را با قلم نی روی خط کرسی با خط نستعلیق در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق‌های بالا را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس هفدهم

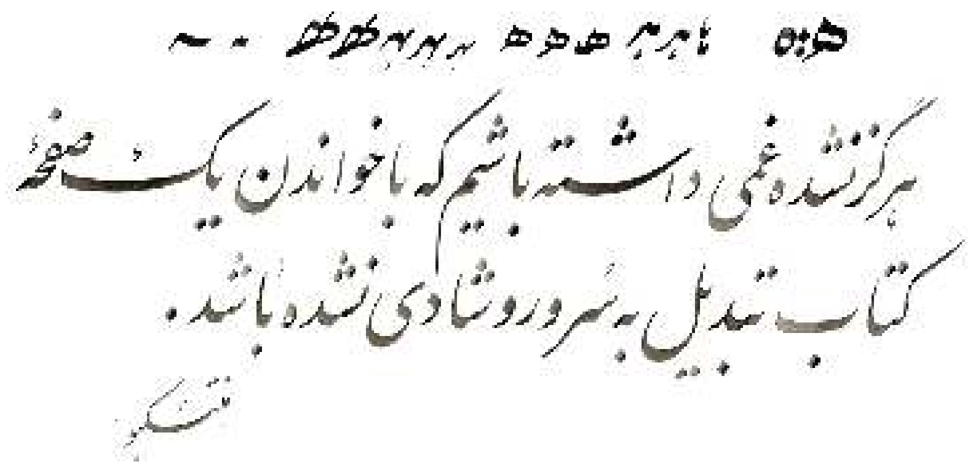
ترکیب حرف «ه» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری، حرکت‌ها و ترکیب حرف «ه» با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی حرف «ه» را با درنظرداشت حرکات و ترکیب آن با حروف دیگر در یک کلمه خطاطی کرده اید؟

خطاطی حرف «ه» در اول، وسط و آخر کلمات زیر چه شکلی را اختیار کرده و چند نوع حرف «ه» دیده می‌شود؟

فعالیت

دربارهٔ حرکات و مرکبات حرف «ه» و طریقه خطاطی آن به انواع مختلف با هم بحث کرده؛ سپس جملهٔ بالا را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه تان با خط نستعلیق مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق فوق را با قلم نی چند بار در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کرده؛ روز آینده به صنف بیاورید.

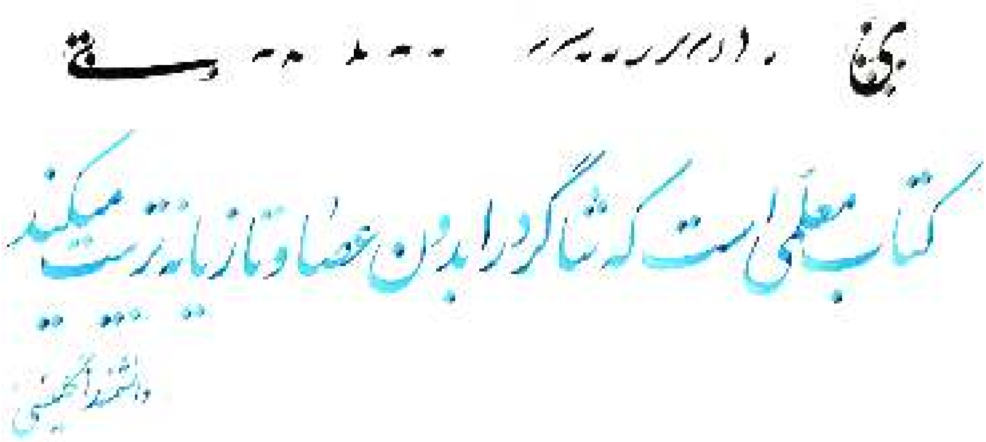
درس هجدهم

ترکیب حرف «ی» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری، حرکات و ترکیب حرف «ی» در شروع و آخر یک کلمه روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

حرف «ی» را به چند طریق در اول، وسط و آخر کلمات چند حرفی به صورت ترکیبی در یک جمله خطاطی می‌کنید؟

فعالیت

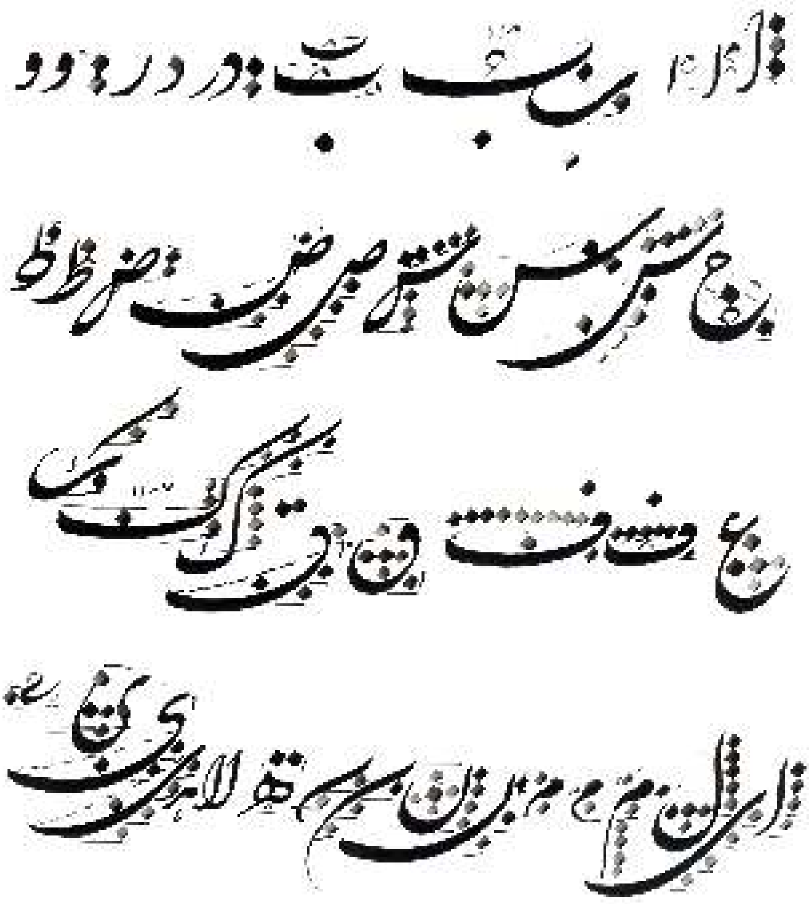
سرمشق بالا را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان با ترکیب حروف آن با حروف دیگر با خط نستعلیق مشق و تمرین کنید.

کار خانه گی

سرمشق فوق را با خصوصیات حرکات و ترکیبات حروف در کلمات و جملات با نی خودکار چندین بار در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

فصل دوم

طرز خطاطی، حرکت، نقطه‌گذاری و ترکیب حروف الفبای خط شکستهٔ نستعلیق در موقعیت‌های مختلف کلمات

درس نزدهم

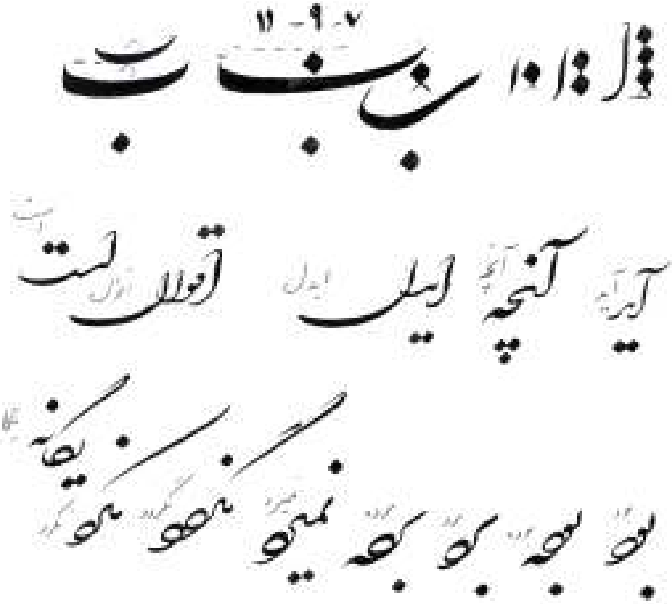
ترکیب حروف «ا ، ب » با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و خطاطی حروف «ا، ب» و ترکیب آن‌ها با حروف دیگر با خط شکسته نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، خط شکسته از خطهای دیگر چه فرق دارند؟

به نظر شما، حرف‌های «ا،ب» در شکل زیر، چگونه نوشته شده است؟

فعالیت

سرمشق بالا را با درنظرداشت خط کرسی خطاطی کرده و حروف مرکب را با نقطه‌گذاری و ترکیبات آن با حروف دیگر از نظر شکل به قواعد خط شکستهٔ نستعلیق با قلم نی مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق فوق را با قلم نی در کتابچه‌های تان چندبار مشق و تمرین کرده، روز دیگر آن را به صنف بیاورید

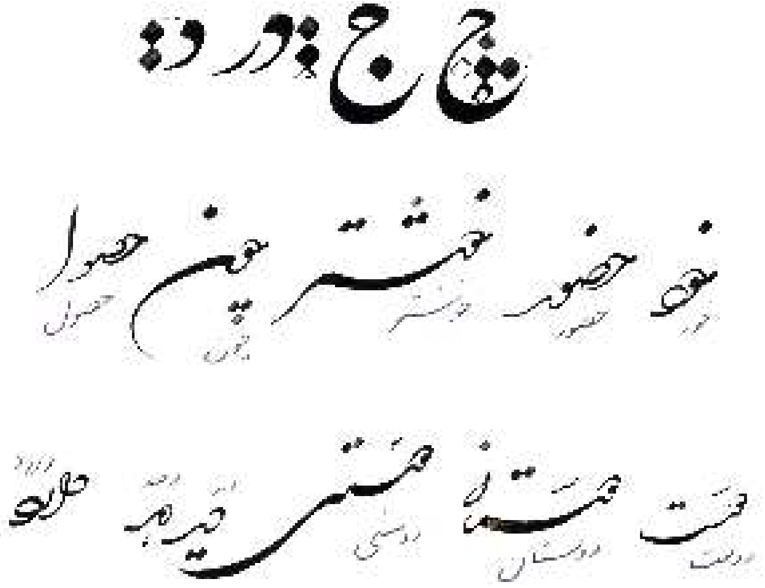
درس بیستم

حروف «ج ، د» و ترکیب آن‌ها با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری، خطاطی و ترکیب حرف‌های «ج ، د» با حروف دیگر، روی خط کرسی با خط شکستۀ نستعلیق توسط قلم نی

پرسش‌ها

گاهی حروف «ج، د» را به صورت ترکیبی با خط شکسته مشق و تمرین کرده اید؟
حرف‌هایی که با حرف‌های «ج، د» در کلمات زیر به صورت ترکیبی مشق شده اند، نام گرفته می‌توانید؟

فعالیت

حرف‌ها را روی خط کرسی مطابق شکل فوق به صورت ترکیبی با درنظرداشت قواعد خط شکستۀ نستعلیق در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

مشق بالا را چندین بار با قلم نی در کتابچه‌های تان روی خط کرسی مشق و تمرین کنید.

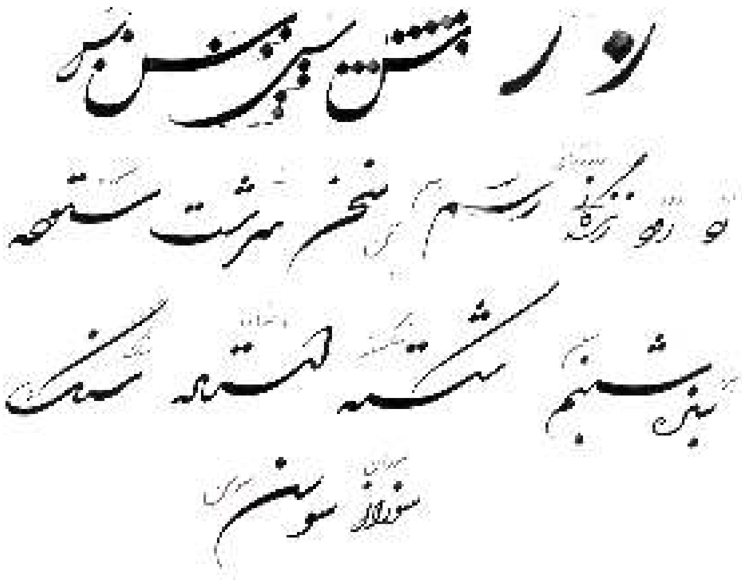
درس بیست و یکم

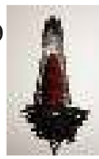
ترکیب حروف «ر،س» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و نقطه‌گذاری حرف‌های «ر، س» روی خط کرسی با خط شکستهٔ نستعلیق

پرسش‌ها

به نظر شما، مرکبات حروف خط شکسته با مرکبات حروف خط نستعلیق چه فرق دارند؟
در مشق زیر چه تعداد حروف دیگر با حروف «ر ، س» به صورت مرکب مشق شده است؟

فعالیت

دربارهٔ حروف «ر،س» با خط شکستهٔ نستعلیق و طرز خطاطی آن با هم مشوره کرده؛ سپس سرمشق فوق را با درنظرداشت قواعد خط شکستهٔ نستعلیق، با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

با توجه به سرمشق فوق، چند حرف را با هم به صورت مرکب با خط شکستهٔ نستعلیق توسط قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس بیست و دوم

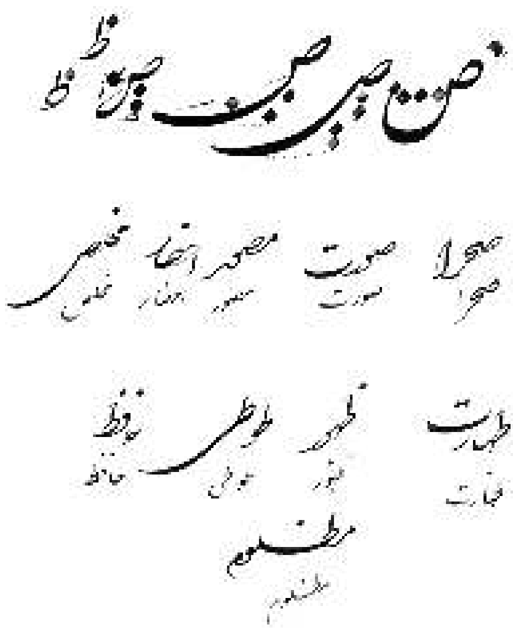
ترکیب حروف «ص، ط» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و نقطه‌گذاری حروف «ص، ط» را با قلم نی به صورت مفرد و ترکیب

پرسش‌ها

در سرمشق زیر کدام حروف با حروف «ص، ط» با خط شکستهٔ نستعلیق به صورت اتصال خطاطی شده است؟

کلمه‌های زیر متشکل از کدام حروف می‌باشند؟

فعالیت

سرمشق فوق را با درنظرداشت خط کرسی با ترکیب حروف «ح، ا، و» با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه گی

سرمشق فوق را با قلم نی در کتابچه‌های تان با خط شکستهٔ نستعلیق چندین بار مشق و تمرین کنید.

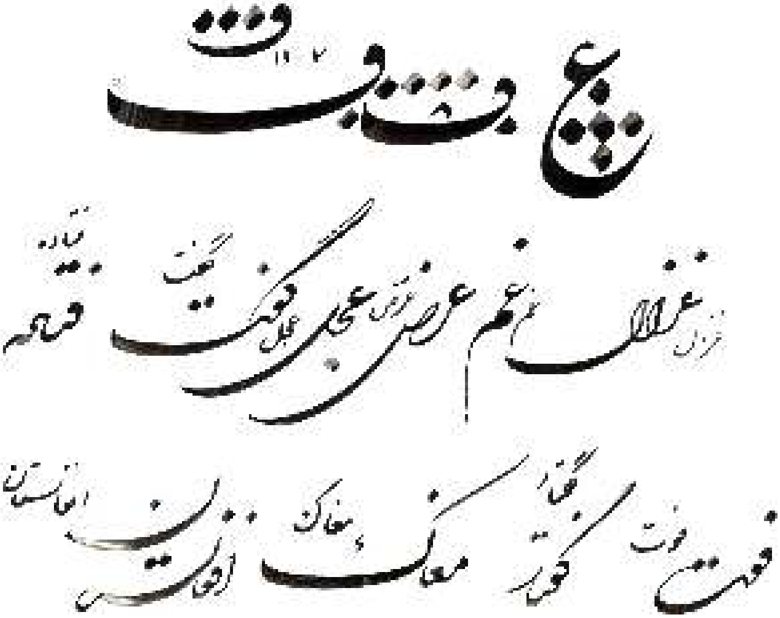
درس بیست و سوم

ترکیب حروف «ع، ف» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و نقطه‌گذاری حروف «ع، ف» به صورت مفرد و مرکب با قلم نی روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی حروف «ع، ف» را به صورت ترکیبی مشق کرده اید؟
در سرمشق‌های زیر کدام کلمات با حروف «ع، ف» به صورت ترکیب مشق شده است؟

فعالیت

حروف مفرد و ترکیب سرمشق فوق را با درنظرداشت خط کرسی آن با خط شکستهٔ نستعلیق در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

به سرمشق‌های فوق توجه کنید و آن را چند بار با خط شکستهٔ نستعلیق توسط قلم نی، در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

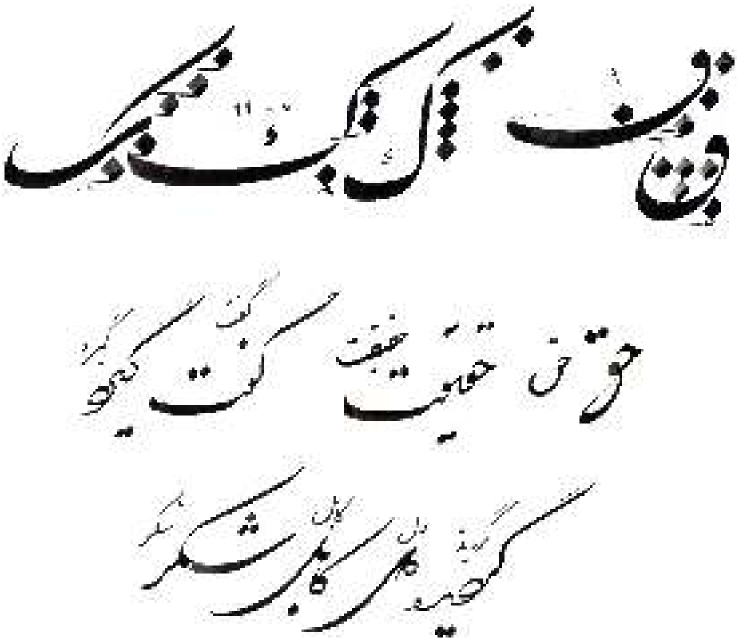
درس بیست و چهارم

ترکیب حروف «ق، ک» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و نقطه‌گذاری حروف «ق، ک» با خط شکستهٔ نستعلیق به صورت مفرد و مرکب با قلم نی روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، حروف زیر از هم چه فرق دارند و به چند طریق مشق شده اند؟
در بارهٔ اتصال حروف زیر با خط شکستهٔ نستعلیق چیزی گفته می‌توانید؟

فعالیت

در گروه‌ها راجع به حروف و کلمات سرمشق فوق بحث کرده؛ سپس آن‌ها را در کتابچه‌های تان مشق کنید و غرض نمایش پیش‌روی صنف بگذارید.

کار خانه‌گی

به طور دوامدار حروف مفرد و مرکب را در یک کلمه با خط شکستهٔ نستعلیق علاوه بر سرمشق‌های کتاب در کتابچه‌های تان با قلم نی مشق و تمرین کنید.

درس بیست و پنجم

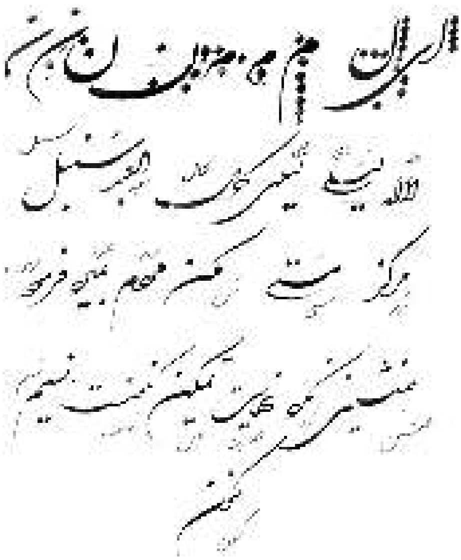
ترکیب حروف «ل، م، ن» با حروف دیگر

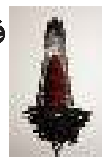
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و نقطه‌گذاری حروف «ل، م، ن» با قاعدهٔ خط شکستهٔ نستعلیق و ترکیب آن‌ها با حروف دیگر روی خط کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، در صنوف قبلی با این حروف آشنا بودید و گاهی آن‌ها را مشق کرده اید؟

به نظر شما، در ترکیب کلمات زیر کدام حروف بیشتر به کار رفته اند؟

فعالیت

سرمشق بالا را با قاعدهٔ خط شکستهٔ نستعلیق، روی خط کرسی در کتابچه‌های تان چندین بار مشق کنید.

کار خانه گی

مطابق میل تان سرمشق‌های فوق را چند بار با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس بیست و ششم

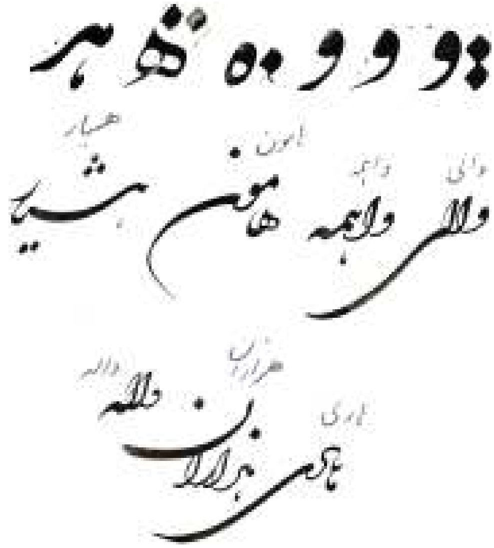
ترکیب حروف «و، ه» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و نقطه‌گذاری حروف «و،ه» به طور مفرد و مرکب با خط شکستهٔ نستعلیق روی خط کرسی

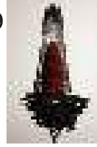
پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، حروف «و، ه » با خط شکستهٔ نستعلیق، به صورت مرکب چگونه خطاطی می‌شود؟

گاهی کدام کلمهٔ را با خط شکستهٔ نستعلیق روی خط کرسی با قلم نی مشق کرده اید؟

فعالیت

سرمشق‌های فوق را روی خط کرسی درکتابچه‌های تان مشق کنید و در تمرینات خود توجه داشته باشید، تا بتوانید آن را به صورت دقیق خطاطی کنید.

کار خانه گی

حروف مفرد و مرکب را با خط شکستهٔ نستعلیق، علاوه بر سرمشق‌های فوق در کتابچه‌های تان با قلم نی مشق و تمرین کنید.

درس بیست و هفتم

ترکیب حرف «ی» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و نقطه‌گذاری حرف «ی» با اشکال آن، به صورت مفرد و مرکب با قاعدهٔ خط شکستهٔ نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف «ی» به چند طریق خطاطی و نقطه‌گذاری می‌شود؟
چه فکر می‌کنید، کدام حروف در سرمشق زیر به صورت مرکب مشق شده اند؟

فعالیت

سرمشق‌های فوق را روی خط کرسی طوری بنویسید که حروف در جای خود قرار بگیرند و با درنظرداشت قواعد خط شکستهٔ نستعلیق آن‌ها را با قلم نی مشق کنید.

کار خانه‌گی

حرف «ی» را با اشکال مختلف آن با درنظرداشت خط کرسی چندین بار با خط شکستهٔ نستعلیق در کتابچه‌های تان با قلم نی مشق و تمرین کنید.

فصل سوم

طرز نقطه‌گذاری و حرکات حروف خط نسخ و ترکیب آن در موقعیت‌های مختلف کلمات

درس بیست و هشتم

ترکیب حرف «الف» با حروف دیگر

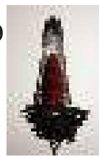
هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری، حرکات و ترکیب حرف «الف» با قلم نی در اول، وسط و آخر کلمه روی خط کرسی با خط نسخ

پرسش‌ها

گاهی حرف الف را توسط قلم نی با خط نسخ روی خط کرسی مشق کرده اید؟

در اندازۀ ارتفاع حرف «الف» چند نقطه مشق شده است؟

فعالیت

با درنظرداشت نقطه‌گذاری حرف «الف» بیت بالا را با خط نسخ توسط قلم نی روی خط کرسی مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق بالا را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کرده و روز دیگر آن را به صنف بیاورید.

درس بیست و نهم

ترکیب حرف «ب» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز حرکات و نقطه‌گذاری حرف «ب» با درنظرداشت ترکیب آن درحروف مفرد، در اول، وسط و آخر کلمه با خط نسخ

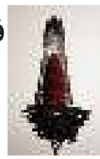
پرسش‌ها

گاهی علایم حروف ترکیبی سرمشق زیر را با قلم نی روی خط کرسی مشق کرده اید؟ به نظرشما، شکل‌ها و قیافه‌های حرف «ب» در اول، وسط و آخر با حروف دیگر چگونه ترکیب شده است؟

فعالیت

جملهٔ بالا را بادرنظرداشت خصوصیات قواعد خط نسخ و نقطه‌گذاری حروف در کلمات روی خط کرسی با قلم نی در کتابچه‌های مشق تان خطاطی کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق بالا را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کرده و روز دیگر آن را به صنف بیاورید.

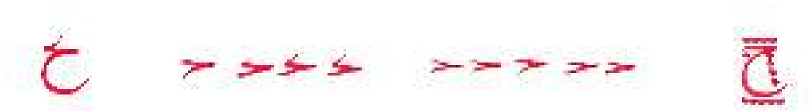
درس سی ام

ترکیب حرف «ج» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با خطاطی، نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ج» با حروف دیگر در اول، وسط و آخر کلمات با خط نسخ

پرسش‌ها

گاهی حرف «ج» را با خط نسخ روی خط کرسی اندازه‌گیری و نقطه‌گذاری کرده اید؟
به نظر شما، حروف ترکیب شده در قسمت‌های اول، وسط و آخر جملهٔ زیر چگونه است؟

نصیحت گوش کن جانا که از جان دوست تر دارند
جوانان سعادتمند پند پیر دانا را.
(حافظ)

فعالیت

دربارهٔ خصوصیات نقطه‌گذاری و حرکات حرف «ج» و ترکیب آن با حروف دیگر در گروه‌های تان بحث کرده؛ سپس کلماتی که حرف «ج» در آن‌ها به کار رفته باشد، روی خط کرسی با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

به سرمشق‌های بالا توجه نموده؛ سپس آن‌ها را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس سی و یکم

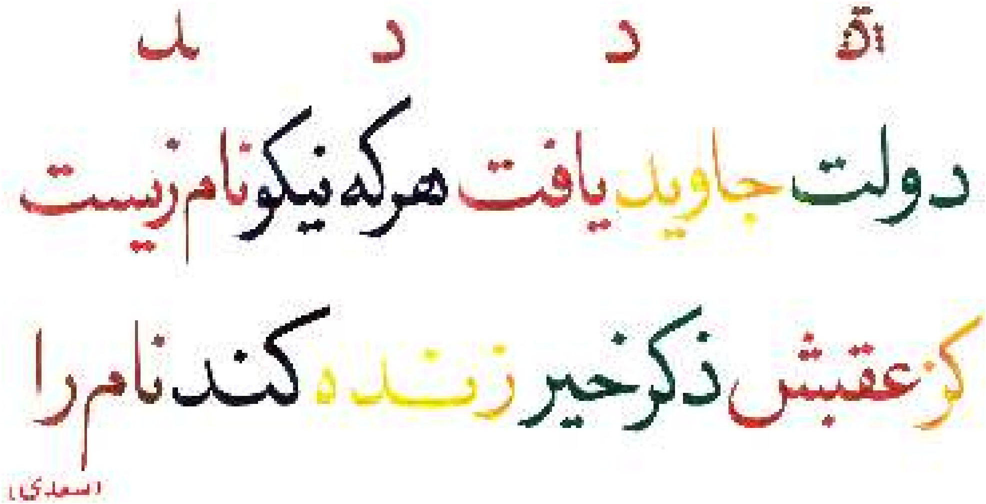
ترکیب حرف «د» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز حرکات و نقطه‌گذاری حرف «د» با قلم نی و ترکیب آن در موقعیت‌های مختلف کلمه روی خط کرسی با خط نسخ

پرسش‌ها

گاهی حرف «د» را با حروف دیگر ترکیب و با خط نسخ روی خط کرسی خطاطی کرده اید؟

به نظرشما، در بیت زیر حرف «د» در ترکیب با حروف دیگر خطاطی شده است؟

فعالیت

دربارۀ حرف «د» و طرز حرکات، نقطه‌گذاری و ترکیب آن با حروف دیگر در موقعیت‌های مختلف کلمات در گروه‌ها بحث کرده؛ سپس هرکدام فعالیت‌های داده شده فوق را با قلم نی در کتابچه‌های تان خطاطی کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق‌های بالا را با قلم نی در کتابچه‌های مشق تان چندین بار مشق و تمرین کنید.

درس سی و دوم

ترکیب حرف «ر» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری، حرکات و ترکیب حرف «ر» با حروف دیگر در قسمت‌های مختلف کلمات با قلم نی روی خط کرسی با خط نسخ

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف «ر» در کدام قسمت‌های کلمات به صورت اتصال و پیوست با حروف دیگر مشق می‌شود؟

چه فکر می‌کنید، در سرمشق‌های زیر حرف «ر» با خط نسخ چگونه با حروف دیگر ترکیب شده است؟

فعالیت

با درنظرداشت نقطه‌گذاری حرف «ر» جملهٔ بالا را با حرکات حروف «ر» به شکل ترکیبی با حروف دیگر روی خط کرسی توسط قلم نی با خط نسخ در کتابچه‌های مشق تان خطاطی کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق‌های بالا را با خصوصیات خط نسخ با قلم نی در کتابچه‌های مشق تان چندین بار مشق و تمرین کنید.

درس سی و سوم

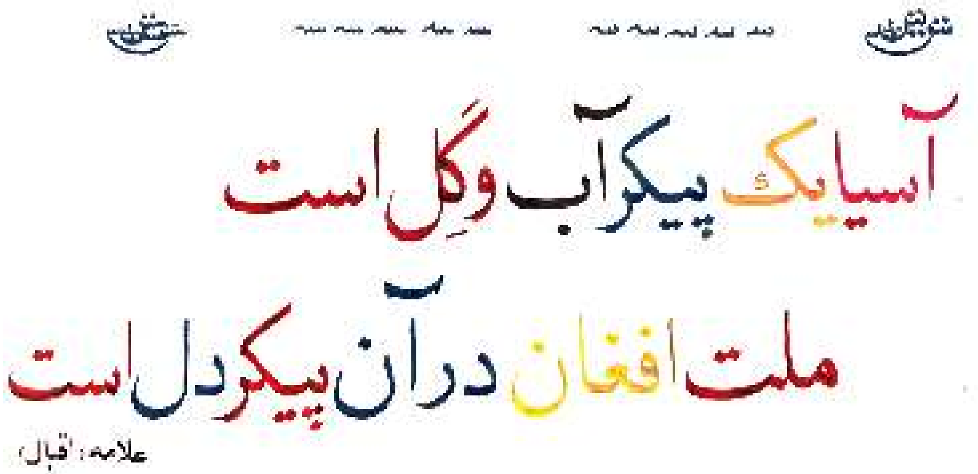
ترکیب حرف «س» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی، نقطه‌گذاری، حرکات حرف «س» و ترکیب آن با حروف دیگر با قلم نی روی خط کرسی با خط نسخ

پرسش

به نظر شما، حرف «س» چگونه با حروف دیگر به صورت ترکیبی مشق می‌شود؟

دربارهٔ خطاطی حرف «س» و ترکیب آن با حروف دیگر چیزی می‌دانید؟

فعالیت

در گروه‌ها راجع به ترکیب حرف «س» در قسمت‌های مختلف کلمات با هم مشوره کرده؛ سپس شعر بالا را با خط نسخ روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق‌های بالا را با قلم نی چندین بار در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس سی و چهارم

ترکیب حرف «ص» باحروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ص» روی خط کرسی با خط نسخ

پرسش‌ها

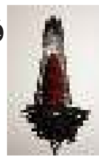
گاهی حرف «ص» را با حروف دیگر به صورت ترکیبی با قلم نی در کلمات، با خط نسخ مشق کرده اید؟

چه فکر می‌کنید، حرف «ص» در کدام قسمت‌های کلمات به صورت اتصال، پیوسته و ترکیب مشق می‌شود؟

فعالیت

با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ص» درموقعیت‌های مختلف کلمات دقت کنید؛ سپس سرمشق‌های بالا را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق‌های بالا را با خصوصیات خط نسخ در کتابچه‌های تان با قلم نی چند بار مشق و تمرین کنید.

درس سی و پنجم

ترکیب حرف «ط» با حروف دیگر

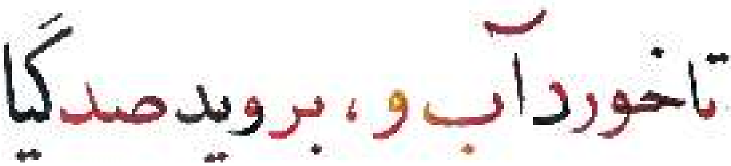
هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ط» در قسمت‌های مختلف کلمات باحروف دیگر روی خط کرسی با خط نسخ

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف «ط» در کدام موقعیت‌های کلمات، به صورت ترکیب مشق می‌شود؟
چه فکر می‌کنید، حرف «ط» دارای چند نقطه بوده و در کدام قسمت‌های کلمات به صورت منفرد مشق می‌شود؟

فعالیت

دربارهٔ ترکیبات و نقطه‌گذاری حرف «ط» با هم بحث کرده؛ سپس حرکت‌های حرف «ط» را با درنظرداشت نقطه‌گذاری آن، روی خط کرسی با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق‌های فوق را با قواعد خط نسخ در کتابچه‌های تان با قلم نی چندین بار مشق و تمرین کنید.

درس سی و ششم

ترکیب حرف «ع» باحروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ع» در موقعیت‌های مختلف کلمات با قلم نی روی خط کرسی با خط نسخ

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، حرف «ع» در قسمت وسط کلمات چگونه تمرین می‌شود؟
به نظر شما، حرف «ع» به صورت ترکیب در قسمت‌های مختلف کلمات چگونه خطاطی می‌شود؟

فعالیت

سرمشق بالا را با دقت مشاهده کرده؛ سپس آن را با قلم نی روی خط کرسی مشق کنید؟

کار خانه‌گی

حرف «ع» را در اول، وسط و آخر کلمات با قلم نی چندین بار در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کرده، روز دیگر به صنف بیاورید.

درس سی و هفتم

ترکیب حرف «ف» باحروف دیگر

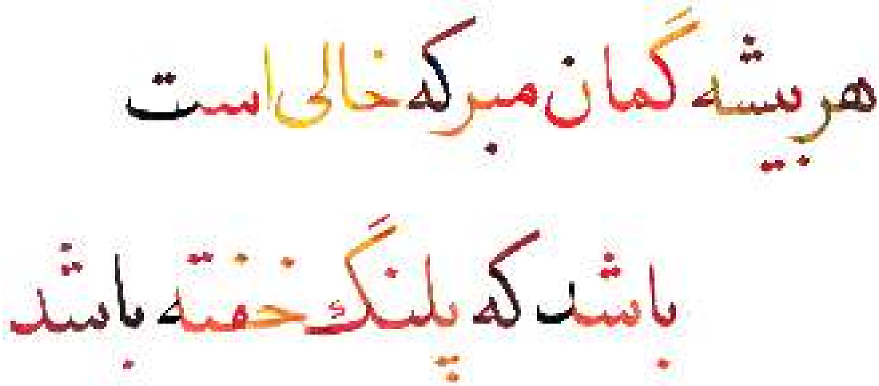
هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری حرف «ف» و ترکیب آن با حروف دیگر

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف «ف» در کدام قسمت خط کرسی قرار داشته و دارای چند نقطه می‌باشد؟

گاهی حرف «ف» را توسط قلم نی با خط نسخ نقطه‌گذاری کرده اید؟

فعالیت

سرمشق‌های فوق را با درنظرداشت ترکیب آن با حروف دیگر با قلم نی روی خط کرسی با دقت در کتابچه‌های تان مشق کنید

کار خانه گی

بیت فوق را با قلم نی در کتابچه‌های تان چند بار مشق وتمرین کرده روز آینده به صنف بیاورید.

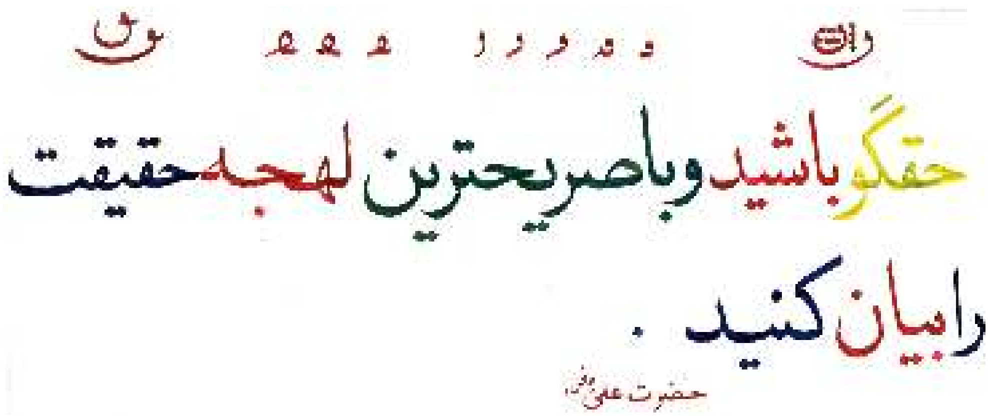
درس سی و هشتم

ترکیب حرف «ق» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ق» با حروف دیگر در قسمت‌های مختلف با خط نسخ

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف «ق» چگونه نقطه‌گذاری و به چند طریقه خطاطی می‌شود؟
چه فکر می‌کنید، حرف «ق» در کدام قسمت‌های کلمات به صورت ترکیبی مشق می‌شود؟

فعالیت

با درنظرداشت نقطه‌گذاری حرف «ق» و ترکیب آن در موقعیت‌های مختلف کلمات، سرمشق‌های بالا را روی خط کرسی با قلم نی مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق بالا را چندین بار، با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس سی و نهم

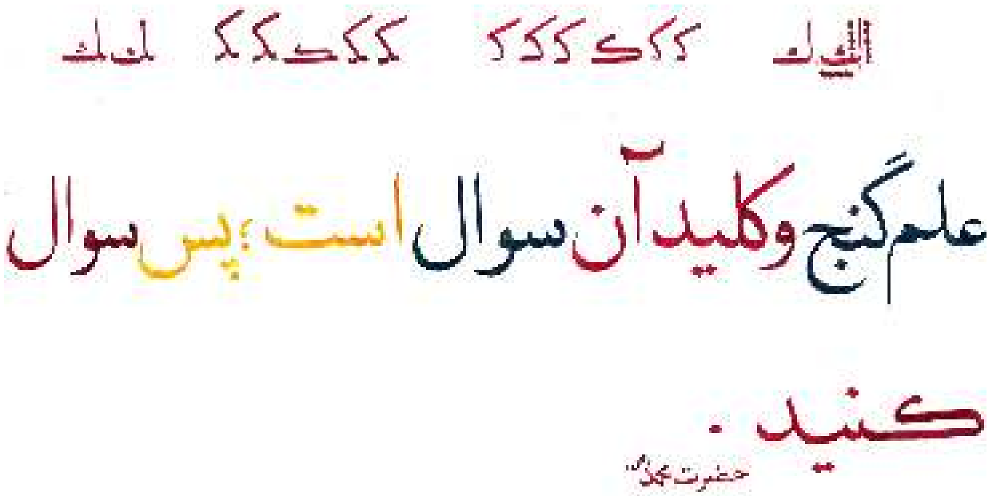
ترکیب حرف «ک» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ک» روی خط کرسی با خط نسخ

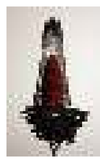
پرسش‌ها

در سرمشق‌های زیر حرف «ک» درکدام قسمت‌های کلمات با حروف دیگر ترکیب شده است؟

در اندازه و نقطه‌گذاری حرف «ک» چند نقطه به کار رفته است؟

فعالیت

دربارهٔ چگونه گی نقطه‌گذاری، حرکات و ترکیبات حرف «ک» با حروف دیگر درموقعیت‌های مختلف کلمات با هم مشوره کرده؛ سپس سرمشق‌های بالا را با قلم نی روی خط کرسی مشق کنید.

کار خانه گی

جملهٔ بالا را با قلم نی در کتابچه‌های تان روی خط کرسی مشق و تمرین کنید.

درس چهلم

حرف «ل» و ترکیب آن با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری حرف «ل» و ترکیب آن روی خط کرسی با درنظرداشت خطاطی آن در قسمت‌های مختلف کلمات با خط نسخ

پرسش‌ها

در سرمشق‌های زیر چند کلمه را مشاهده می‌کنید؟
گاهی حرف «ل» را با حروف دیگر یکجا مشق کرده اید؟

فعالیت

سرمشق بالا را با دقت مشاهده کرده؛ سپس آن را توسط قلم نی روی خط کرسی با خط نسخ مشق کنید.

کار خانه گی

سرمشق‌های بالا را با قلم نی در کتابچه‌های تان چندین بار مشق و تمرین کنید.

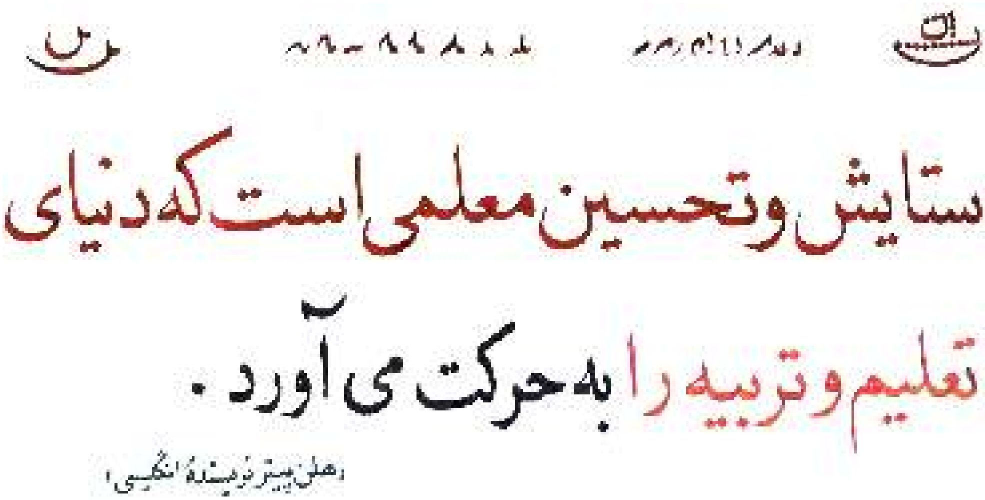
درس چهل و یکم

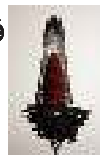
ترکیب حرف «م» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «م» با حروف دیگر در قسمت‌های مختلف کلمات، روی خط کرسی با خط نسخ

پرسش‌ها

در سرمشق زیر حرف «م» در کدام قسمت حروف دیگر ترکیب شده است؟
گاهی حرف «م» را با حروف دیگر یکجا خطاطی کرده اید؟

فعالیت

با درنظرداشت نقطه‌گذاری حرف «م» و ترکیب آن با حروف دیگر جملهٔ بالا را روی خط کرسی با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

حرف «م» را با حرکات و ترکیب آن با حروف دیگر در سرمشق بالا طوری که مشاهده می‌کنید، مشق و تمرین کنید.

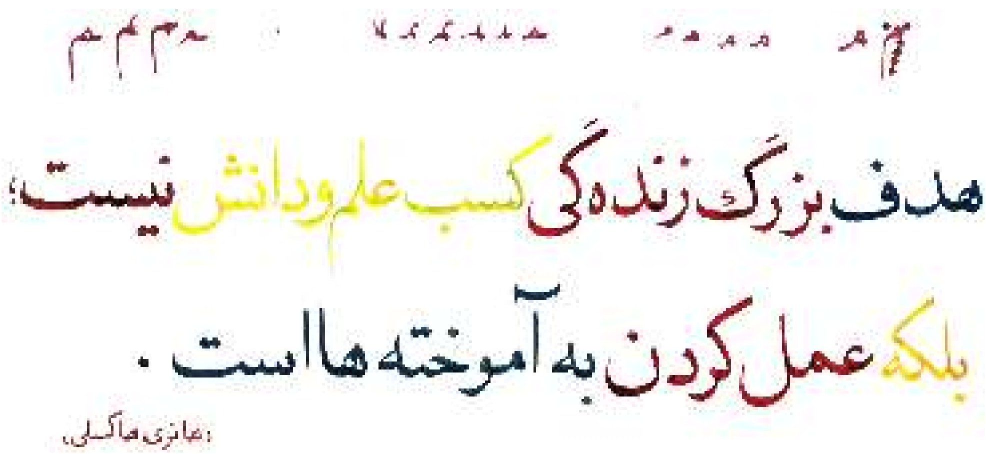
درس چهل و دوم

ترکیب حرف «ن» با حروف دیگر

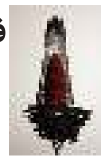
هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ن» با حروف دیگر در موقعیت‌های مختلف کلمات روی خط کرسی با خط نسخ

پرسش‌ها

موارد ترکیب حرف «ن» در کدام قسمت‌های کلمات، در سرمشق زیر به نظر می‌رسد؟
به نظر شما، طریقه‌های خطاطی حرف «ن» را با قلم نی درکلمات چگونه می‌بینید؟

فعالیت

حرکات حرف «ن» را با ترکیب آن درسرمشق بالا مشاهده کرده؛ سپس آن را با قلم نی روی خط کرسی مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق‌های بالا را چندین بار با قلم نی در کتابچه‌های مشق تان تمرین کنید.

درس چهل و سوم

ترکیب حرف «و» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «و» در قسمت‌های مختلف کلمات با خط نسخ روی خط کرسی

پرسش‌ها

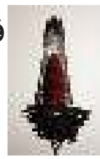
به نظر شما، حرف «و» دارای چند نقطه است و در کدام قسمت کلمات به صورت ترکیبی مشق می‌شود؟

گاهی حرف «و» را با خط نسخ توسط قلم نی خطاطی کرده اید؟

فعالیت

دربارهٔ سرمشق بالا با هم در گروه‌ها بحث کرده؛ سپس هر کدام سرمشق را با قلم نی روی خط کرسی مشق کنید.

کار خانه‌گی

جملهٔ بالا را با قلم نی در کتابچه‌های مشق تان چندین بار مشق و تمرین کرده، به صنف بیاورید.

درس چهل و چهارم

ترکیب حروف «هـ ه» با حروف دیگر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «هـ، ه» در قسمت‌های مختلف کلمات روی خط کرسی با حروف دیگر

پرسش‌ها

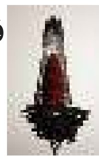
گاهی حرف «هـ ه» را با دو نوع نقطه‌گذاری با خط نسخ مشق کرده اید؟
چه فکر می‌کنید، حرف «هـ ، ه» چگونه با حروف دیگر یکجاخطاطی می‌شود؟

فعالیت

سرمشق بالا را با دقت مشاهده کرده؛ سپس درکتابچه‌های تان آن را با خط نسخ مشق و تمرین کنید.

کار خانه‌گی

جملهٔ بالا را با قلم نی در کتابچه‌های تان چندین بار مشق و تمرین کنید.

درس چهل و پنجم

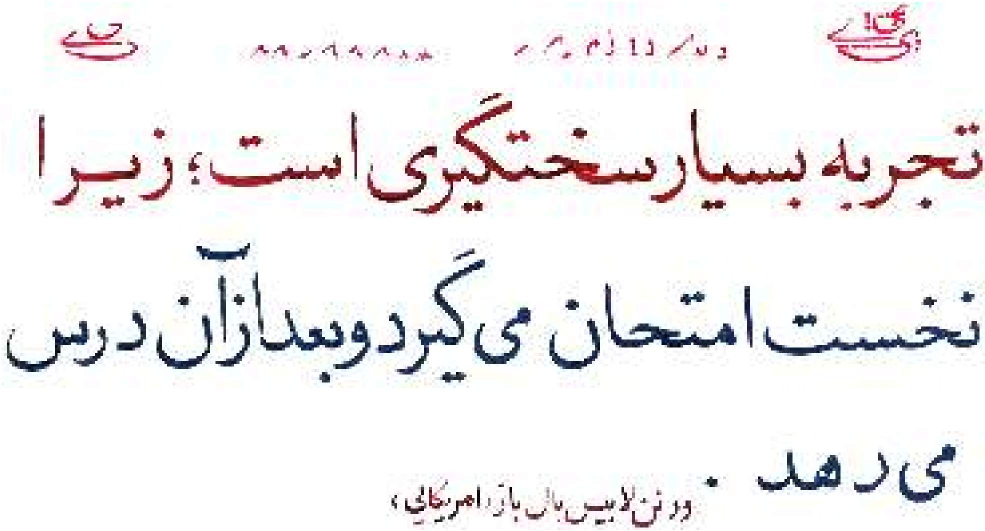
حرف «ی» و ترکیب آن با حروف دیگر

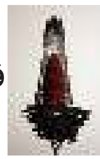
هدف: آشنایی شاگردان با طرز نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ی» با قرار دادن آن در قسمت‌های مختلف کلمات با خط نسخ

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف «ی» چگونه نقطه‌گذاری و چطور با حروف دیگر ترکیب می‌شود؟
چه فکر می‌کنید، حرف «ی» با چند شکل خطاطی و در قسمت‌های مختلف کلمات چطور نوشته می‌شود؟

فعالیت

سرمشق بالا را با قلم نی روی خط کرسی با خط نسخ درکتابچه‌های تان مشق کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق بالا را با قلم نی درکتابچه‌های تان مشق و تمرین کرده به صنف بیاورید.

درس چهل و ششم

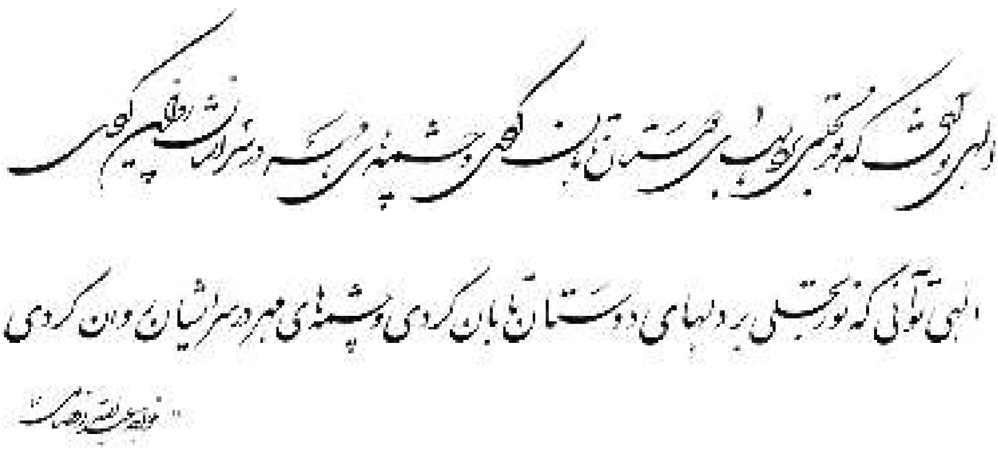
کتابت

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی، قاعدۀ کتابت (نوشتن، نگارش وتحریر) با انواع قلم‌ها روی خط کرسی با خط نستعلیق، نسخ و نستعلیق شکسته

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، درمورد قواعد خطاطی کتابت توسط انواع قلم‌ها روی خط کرسی آشنایی دارید؟

در سرمشق زیر چه نوع خطوط را می‌بینید؟

فعالیت

طرز خطاطی قواعد کتابت را به سه نوع خط (نستعلیق، نسخ و نستعلیق شکسته) در سرمشق‌های بالا با دقت مشاهده کرده؛ سپس با قلم نی و یا خودکار آن را در کتابچه‌های مشق تان خطاطی کنید.

کار خانه گی

سرمشق بالا را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کرده، روز آینده به صنف بیاورید.

درس چهل و هفتم

چلیپا نویسی با خط نستعلیق

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی قاعدهٔ چلیپا نویسی، با خط نستعلیق توسط قلم نی روی خط کرسی

پرسش‌ها

در سرمشق زیر کدام نوع خط را می‌بینید؟

به نظر شما، در سرمشق زیر چند کلمه خطاطی شده است؟

فعالیت

سرمشق بالا را با دقت مشاهده کرده؛ سپس از روی آن با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان تمرین کنید.

کار خانه‌گی

سرمشق بالا را مشاهده کرده؛ سپس آن را با قلم نی در کتابچه‌های تان چند بار مشق و تمرین کنید و روز دیگر به صنف بیاورید.

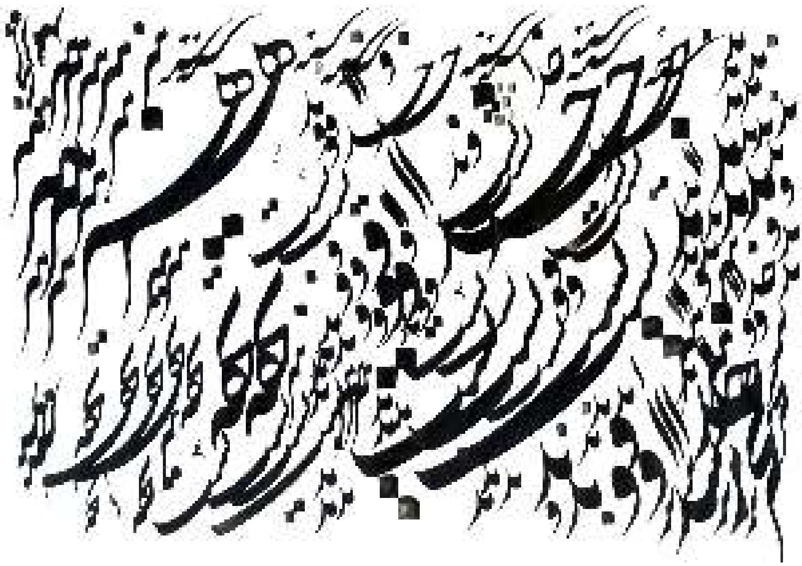
درس چهل و هشتم

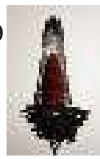
طرز خطاطی سیاه مشق

هدف: آشنایی شاگردان با طرز قواعد خطاطی سیاه مشق توسط قلم نی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

در سرمشق زیر چه می‌بینید؟
گاهی کلمات را به صورت سیاه مشق با خط نستعلیق توسط قلم نی در یک صفحه کاغذ به طور منظم مشق و تمرین کرده اید؟

فعالیت

سرمشق بالا را با دقت مشاهده کرده؛ سپس مطابق آن در کتابچه‌های تان تمرین کنید.

کار خانه گی

سرمشق فوق را یک بار دیگر با خصوصیات آن در یک صفحهٔ کتابچه‌های تان تمرین کرده آن را به صنف بیاورید.

بخش دوم
رهنمای تدریس حسن خط

درس اول

صفحه ۱

زمان تدریس (دوساعت درسی)　　　ساعت اول

عنوان درس	**ترکیب حرف «الف» با حروف دیگر با خط نستعلیق**	
اهداف کلی	شاگردان با طرز خطاطی حرکت قلم نی در موقعیت‌های مختلف نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «الف» با حروف دیگر با خط نستعلیق آشنا شوند.	
اهداف آموزشی - دانشی - مهارتی - ذهنیتی	**از شاگردان انتظار می‌رود در پایان این درس به اهداف زیر دست یابند:** - طرز نقطه‌گذاری و حرکت‌های حرف «الف» را توسط قلم نی با خط نستعلیق و ترکیب آن را با حروف دیگر روی خط کرسی بدانند. - طرز نقطه‌گذاری و حرکت‌های حرف «الف» را توسط قلم نی با قواعد خط نستعلیق انجام داده بتوانند. - با طرز خطاطی حرکت‌های «الف» توسط قلم نی با قواعد خط نستعلیق علاقه‌مند شوند.	
روش‌های تدریس	انجام فعالیت‌های گروهی، انفرادی، سؤال و جواب	
وسایل تدریس	کتاب، کتابچه، قلم نی،قلم پنسل، پنسل‌پاک، تباشیر، دوات، خط‌کش، قط‌زن (قطع زن)	
شیوهٔ ارزیابی	جهت اطمینان از یادگیری درس از شاگردان بپرسید.	
فعالیت‌های مقدماتی	ادای سلام؛ احوال‌پرسی؛ تنظیم صنف؛ گرفتن حاضری تبریکی سال جدید تعلیمی؛ یادآوری از کتاب درسی صنف پنجم حسن خط و ارتباط آن با درس اول کتاب به صنف ششم حسن خط	۵ دقیقه
	پرسش‌های انگیزه‌یی متن درس: گاهی نقطه‌گذاری و حرکت‌های حرف «الف» و ترکیب آن با حروف دیگر توسط قلم نی با خط نستعلیق روی خط کرسی خطاطی کرده اید؟	۵ دقیقه

فعالیت‌های معلم	مدت زمان
• در مورد حرکت‌های حرف «الف» توسط قلم نی با خط نستعلیق به شاگردان معلومات دهید. • طریقه‌های حرکت نوشتن حرف «الف» را به قاعده خط نستعلیق توسط قلم نی به شاگردان نشان دهید. • به شاگردان هدایت دهید تا در کتابچه‌های شان حرف «الف» را با حروف دیگر چند بار مشق کنند. • کار آن‌ها را اصلاح کرده و به سوال‌های آن‌ها پاسخ ارائه دارید. • کارهای تکمیل شده شاگردان را جمع‌آوری و ارزیابی کنید. • ترکیب حرف «الف» را با حروف دیگر توسط قلم نی به شاگردان نشان دهید. • ترکیب حرف «الف» را در اول، وسط و آخر کلمات در یک جمله به شاگردان نشان دهید.	۳۵ دقیقه

کارخانه‌گی

جمله درس اول را در کتابچه‌های خویش مشق و تمرین کنید.

معلومات اضافی

استاد محترم: طرز خطاطی اتصال «الف» را در روی تخته صنف به شاگردان توضیح دهید. خطاطی و طرز نقطه‌گذاری حرف «الف» در اتصال با حروف دیگر ابتدا عرض نوک قلم نی را به صورت مایل روی کاغذ گذاشته و سپس مطابق شکل با نوک قلم نی روی آن نیم دایره رسم کنید و حرکت سوم را با نوک راست قلم نی حرکت دهید و سپس حرف «الف» را به آن وصل کنید. در سرمشق جمله درس اول دو نوع اتصال حرف «الف» به حروف دیگر وجود دارد. بهتر است که ابتدا به آن توجه و دقت صورت گیرد و در طرز خطاطی قواعد خط نستعلیق باید توجه شود؛ زیرا این خط روی اصول و قواعد استوار است. این خط از نظر زیبایی در درجه اول و زیباترین خط است به حق که این خط را عروس خطوط اسلامی خوانده اند که توسط قلم نی به زیبا نویسی آن پرداخته می‌شود.

درس بیست و هفتم

صفحه ۲۹

زمان تدریس (دوساعت درسی) ساعت اول

عنوان درس	**ترکیب حرف «ی» با حروف دیگر با خط شکستهٔ نستعلیق**
اهداف کلی	شاگردان طرز خطاطی، نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ی» را در موقعیت‌های مختلف کلمات با حروف دیگر با خط نستعلیق شکسته بیاموزند.
اهداف آموزشی - دانشی - مهارتی - ذهنیتی	**از شاگردان انتظار می‌رود در پایان این درس به اهداف زیر دست یابند:** - طریقه خطاطی حرف «ی» را در موقعیت‌های مختلف کلمات به صورت مفرد و مرکب با خط شکسته بدانند. - طرز خطاطی حرف «ی» را در موقعیت‌های مختلف کلمات به صورت مرکب با خط شکسته مشق کرده بتوانند. - به طریقه‌های نقطه‌گذاری خطاطی و ترکیب حرف «ی» با حروف دیگر توسط قلم به صورت مفرد و مرکب با خط شکسته علاقه‌مند شوند.
روش‌های تدریس	فعالیت‌های گروهی ،انفرادی ، سوال و جواب
وسایل تدریس	کتاب، کتابچه، قلم نی،قلم پنسل، پنسل‌پاک، تباشیر، دوات، خط‌کش، قطزن «قطع زن»
شیوهٔ ارزیابی	جهت اطمینان یادگیری از درس از شاگردان بپرسید.

فعالیت‌های مقدماتی	ادای سلام و احوال‌پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، یادآوری درس گذشته و ارتباط آن به درس جدید.	۵ دقیقه
	پرسش‌های انگیزه یی متن درس گاهی حرف «ی» را با خط شکسته توسط قلم نی به صورت مفرد و یا مرکب با حروف دیگر در موقعیت‌های مختلف کلمات ترکیب کرده اید؟	۵ دقیقه

<table>
<tr><td>

فعالیت‌های معلم

- به شاگردان در مورد خط شکسته معلومات ارائه کنید.
- طرز خطاطی حروف مفرد ، مرکب الفبا را با خط شکسته توسط قلم نی به شاگردان نشان دهید.
- طرز نقطه‌گذاری حروف الفبای خط شکسته را به شاگردان یاد دهید.
- طریقه‌های خطاطی کلمات را روی خط کرسی با خط شکسته توسط قلم نی به شاگردان یاد دهید.
- ترکیبات حروف الفبای خط شکسته را با حروف دیگر در موقعیت‌های مختلف کلمات به شاگردان نشان دهید.
- در اجرای کارهای خوب آن‌ها را تشویق کنید.

</td><td>مدت زمان

۳۵ دقیقه</td></tr>
<tr><td colspan="2">

کارخانه گی

درس بیست و پنجم را از روی کتاب درسی در کتابچه‌های شان مشق وتمرین کنند.

</td></tr>
</table>

صفحه ۳۲

زمان تدریس (دوساعت درسی) ساعت اول

عنوان درس	**ترکیب حرف «ب» با حروف دیگر با خط نسخ**
اهداف کلی	آشنایی شاگردان با طرز خطاطی، نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ب» با حروف دیگر در موقعیت‌های مختلف کلمات.
اهداف آموزشی - دانشی - مهارتی - ذهنیتی	**از شاگردان انتظار می‌رود در پایان این درس به اهداف زیر دست یابند:** - طرز خطاطی، نقطه‌گذاری و ترکیبات حرف «ب» را در موقعیت‌های مختلف کلمات با خط نسخ توسط قلم نی بدانند. - به صورت دقیق طرز خطاطی، نقطه‌گذاری و ترکیبات حرف «ب» را توسط قلم نی با خط نسخ مشق کرده بتوانند - به طرز خطاطی، نقطه‌گذاری و ترکیبات حرف «ب» باحروف دیگر توسط قلم نی با خط نسخ علاقه‌مند شوند
روش‌های تدریس	انجام فعالیت‌های گروهی، انفرادی، سؤال و جواب
وسایل تدریس	کتاب، کتابچه، قلم نی، دوات، خط کش، قطزن قلم تراش
شیوهٔ ارزیابی	جهت یاد گیری و تحکیم درس از شاگردان در رابطه به درس چند سوال نمایید.

فعالیت	شرح	زمان
فعالیت‌های مقدماتی	ادای سلام و احوالپرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، یادآوری از درس گذشته و ارتباط آن به درس جدید	۵ دقیقه
	پرسش‌های انگیزه‌یی متن درس گاهی با خط نسخ حروف و یا کلمهٔ را خطاطی کرده اید؟	۵ دقیقه

مدت زمان	فعالیت‌های معلم
۳۵ دقیقه	• در مورد طرز خطاطی نوع دیگر به نام خط نسخ به شاگردان معلومات ارائه دارید. • - شکل و ساختمان حروف الفبای خط نسخ را از روی کتاب درسی به شاگردان توضیح دهید. • طرز خطاطی، نقطه‌گذاری و ترکیب حرف «ب» را با حروف دیگر، روی خط کرسی به شاگردان در موقعیت‌های مختلف کلمات توسط قلم نی نشان دهید. • تفاوت‌های حروف الفبای خط نستعلیق را با خط نسخ به شاگردان بیان کنید. • در جریان خطاطی خط نسخ توسط قلم نی با شاگردان همکاری کنید. • به کارهای آن‌ها ارزش دهید و آن را ارزیابی کنید.

کارخانه‌گی

حرف (ب» را با خط نسخ با استفاده از کتاب درسی چند بار مشق و تمرین کنند.

معلومات اضافی

استاد محترم: خداوند ﷻ در قرآن کریم در سورۀ القلم آیه (۱) چنین ارشاد فرموده است: ﴿ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾ ترجمه: (نون، سوگند به قلم و آنچه می‌نویسند) الله ﷻ به قلم قسم خورده و به این ترتیب عظمت و اهمیت قلم را بیان داشته است.

قلم و تحریر، آغازگر تاریخ بشریت و مقدمهٔ مدنیت است، از همین سبب است انسان‌ها قلم را اهمیت فراوانی داده است. در کشور عزیز ما قبل از کشف قلم و خط. تبادل معلومات و تجارت توسط سرودها صورت می گرفت و ذهن به ذهن، سینه به سینه از یک نسل به نسل دیگری به میراث می‌ماند. بعد از کشف خط در افغانستان، خطوط مختلف، از قبیل خط میخی، خط خروشتی، خط آرامی، خط یونانی، خط یونان باختری و بعد از آمدن دین مقدس اسلام به کشور ما خط عربی رواج یافت در اوایل، خط عربی به رسم الخط کوفی تحریر می‌شد؛ بعد از آن انواع خطوط ثلث، نسخ.... رواج یافت

استاد محترم: از نوشتن تکرار پلان راهنمای تدریس به طور جداگانه برای هر درس در این کتاب خود داری شده است. شما می‌توانید از پلان راهنمای فوق درتمام درس‌های این کتاب استفاده کنید.

یادداشت: درس‌های که در این کتاب زمانگیر باشد، می‌توانید آن را در سه ساعت درسی تدریس کنید.